



Villreinnemnda for Rondane og Sølknletten

Protokoll- Arbeidsutvalget – mailbehandling

SAKER:	
2024/34	KOMMUNAL OG DISTRIKTSDEPARTEMENTET – forslag til nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet
2024/35	STOR-ELVDAL – oppføring av uthus
2024/36	ALVDAL - konsesjon for overføring av Kjøltjønnbekken samt økning av effekt i Storbekken kraftverk
2024/37	STOR-ELVDAL – REGULERINGSPLAN FÅFENGVEGEN SØR
2024/38	STOR-ELVDAL – FLYTTING AV SETER
2024/39	ALVDAL – DISPENSASJON FOR OPPFØRING AV NY HYTTE

2024/34 KOMMUNAL OG DISTRIKTSDEPARTEMENTET – forslag til nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet

SAKSOPPLYSNINGER

Kommunal- og distriktsdepartementet har sendt forslag til nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet på høring. Disse skal erstatte dagens statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging fra 2014. Retningslinjene gjelder ved statlig, regional og kommunal planlegging etter plan- og bygningsloven. Retningslinjene gjelder for all arealdisponering i hele kommunen og skal bidra til å balansere vern og utvikling av areal.

I forslaget til nye retningslinjer er villreinhensyn er nevnt eksplisitt:

- 1. Formål
Formålet med retningslinjene er å sikre en samordnet og bærekraftig bolig-, areal- og transportplanlegging. Regional og kommunal planlegging er viktige virkemidler for å følge opp bærekraftsmålene og Norges nasjonale og internasjonale forpliktelser på klima- og miljøområdet. Planleggingen skal bidra til å utvikle bærekraftige byer og lokalsamfunn, legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling, og fremme helse, miljø og livskvalitet. Planleggingen skal samtidig bidra til reduserte klimagassutslipp, ivareta kulturmiljø og å hindre at dyrket mark, natur-, villrein- og friluftsområder og karbonrike arealer bygges ned.
- 3.5 Fritidsboliger
Fortettingspotensialet i fritidsboligområder skal kartlegges og bør utnyttes før det blir lagt til rette for utvidelse av eksisterende fritidsboligområder og utbygging i nye områder. I fjell og utmark bør fritidsboligområder avgrenses mot sammenhengende natur-, villrein- og friluftsområder, kulturmiljøer, og viktige områder for landbruk, reindrift og andre næringer.

- 3.8 Villrein

Fylkeskommuner og kommuner skal i sin arealplanlegging ta nødvendige hensyn slik at villreinområder ikke i særlig grad forringes eller går tapt gjennom arealendringer og nedbygging.

VURDERING

Det er svært positivt at villrein trekkes fram eksplisitt som et hensyn som skal ivaretas gjennom retningslinjene. Det kan imidlertid stilles spørsmål ved om de formuleringene som brukes i forslaget til retningslinjer vil medføre en endret praksis for arealforvaltningen eller dempe konfliktnivået rundt utbygginger nær villrein fjell.

Under punktet fritidsboliger heter det at fritidsboligområder bør avgrenses mot sammenhengende villreinområder. «Bør»-formuleringer gir et stort tolkingsrom. For de viktigste villreinområdene er det utarbeidet regionale planer der arealet er delt i soner med ulik restriksjonsgrad for utbygging. Disse gir sterkere føringer for lokalisering av fritidsboligområder enn formuleringen som brukes i de foreslåtte retningslinjene, selv om det hadde vært ønskelig at også regionalplanene var tydeligere i forhold til utbyggingsmønster.

Ved utbygging av fritidsboliger er det i mange tilfeller ikke selve arealbeslaget som er problematisk for villreinen, men den ferdselen som utbyggingen genererer inn i områdene rundt. Dette dekkes for så vidt ved formuleringen om at villreinområdene ikke skal forringes. Det vil imidlertid styrke villreininteressene om retningslinjene for fritidsboliger er tydelige på at den ferdsel et tiltak vil generere, også skal vurderes.

Den spesifikke retningslinjen for Villrein (3.8) er i utgangspunktet defensiv, ved at villreinområdene ikke skal forringes ytterligere. [Klassifiseringen](#) av villreinen etter kvalitetsnormen for villrein, viser imidlertid at mange villreinområder har en dårlig kvalitet. Regjeringen har derfor startet arbeidet med tiltaksplaner for å bedre tilstanden i disse villreinområdene. Det trengs med andre ord retningslinjer som ikke bare forhindrer nye inngrep, men som også bidrar til å bedre kvaliteten på områdene.

En alternativ retningslinje for villrein kan derfor være:

Fylkeskommuner og kommuner skal i sin arealplanlegging ta nødvendige hensyn slik at arealendringer ikke er til hinder for, men helst bidrar til, at villreinområder på sikt kan oppnå god kvalitet etter kvalitetsnormens kriterier.

FORSLAG TIL VEDTAK

Villreinnemnda for Rondane og Sønkleppen mener at det er svært positivt at villrein trekkes fram eksplisitt som et hensyn som skal ivaretas gjennom retningslinjene. Slik retningslinjene nå er utformet, er de imidlertid for vage til å få praktisk betydning for hvordan villreinens leveområder forvaltes.

Ved utbygging av fritidsboliger er det i mange tilfeller ikke selve arealbeslaget som er problematisk for villreinen, men den ferdselen som utbyggingen genererer inn i områdene rundt. Villreinnemnda anbefaler at det framgår av retningslinjene for fritidsboliger at den ferdsel et tiltak vil generere inn i villreinens leveområder, også skal vurderes.

Villreinnemnda mener retningslinjene for villrein (3.8.) bør være mer offensive og knyttes opp mot kvalitetsnormen for villrein. Nemnda foreslår følgende endringer av 3.8 Villrein:

Fylkeskommuner og kommuner skal i sin arealplanlegging ta nødvendige hensyn slik arealendringer ikke er til hinder for, men helst bidrar til, at villreinområder på sikt kan oppnå god kvalitet etter kvalitetsnormens kriterier.

NEMNDAS BEHANDLING

Ingen merknader.

VEDTAK

Villreinnemnda for Rondane og Sønkleppen mener at det er svært positivt at villrein trekkes fram eksplisitt som et hensyn som skal ivaretas gjennom retningslinjene. Slik retningslinjene nå er utformet, er de imidlertid for vage til å få praktisk betydning for hvordan villreinens leveområder forvaltes.

Ved utbygging av fritidsboliger er det i mange tilfeller ikke selve arealbeslaget som er problematisk for villreinen, men den ferdselen som utbyggingen genererer inn i områdene rundt. Villreinnemnda anbefaler at det framgår av retningslinjene for fritidsboliger at den ferdsel et tiltak vil generere inn i villreinens leveområder, også skal vurderes.

Villreinnemnda mener retningslinjene for villrein (3.8.) bør være mer offensive og knyttes opp mot kvalitetsnormen for villrein. Nemnda foreslår følgende endringer av 3.8 Villrein:

Fylkeskommuner og kommuner skal i sin arealplanlegging ta nødvendige hensyn slik arealendringer ikke er til hinder for, men helst bidrar til, at villreinområder på sikt kan oppnå god kvalitet etter kvalitetsnormens kriterier.

2024/35 STOR-ELVDAL – OPPFØRING AV UTHUS

SAKSOPPLYSNINGER

Stor-Elvdal kommune har mottatt søknad om oppføring av uthus på BYA 10 m² ved eksisterende fritidsbolig. På eiendommen er det i dag ei hytte (38 m²) og et uthus (ca 15 m²), med et samlet bruksareal på 53 m².

Søknaden grunngis med at eksisterende uthus er for lite til å dekke behovet for lagring av diverse redskap/utstyr. Nytt uthus er også tenkt å skulle inneholde utedo og lagerplass til ved. Ifølge søknaden fra tiltakshaver vil det nye uthuset frigjøre plass i eksisterende uthus. Det er ikke oppgitt hva denne frigjorte plassen skal brukes til.

Gardstunet som setra hører til ble fradelt i 2019. Landbruksarealet ble overført til ny eier.

Villreinnemnda hadde følgende vedtak ved fradelingen (sak 2019/40):

Det må utvises en streng holdning til fradeling av setrer og buer fra landbrukseiendommer til fritidsboliger i nasjonalt villreinområde. I utgangspunktet skal dette ikke tillates.

Fradeling av setrer og buer fra landbrukseiendommer og omgjøring til fritidsformål vil kunne utløse ønsker om standardheving og utvidelser, noe som igjen vil kunne medføre økt ferdsel i villreinens leveområder. Med mange setrer og buer i regionalplanområdet for Rondane, vil en slik utvikling være uheldig.

Ut fra villreinhensyn er derfor fradeling av setrer og buer fra landbrukseiendommer regionalplanområdet i utgangspunktet ikke ønskelig. Dette gjelder særlig i nasjonalt villreinområde, der det ikke skal etableres ny fritidsbebyggelse. Dersom kommunen ved fradelingen, så langt det lar seg gjøre, sikrer at bygningene ikke kan utvides/endres utover det som ligger innenfor vanlig vedlikehold, kan fradeling likevel i noen tilfeller, etter en konkret vurdering, aksepteres.

En første forutsetning er at bygningene etter fradeling ligger i LNF-områder i kommunens arealplan, med bestemmelser med krav om dispensasjonsbehandling for utvidelser/vesentlige endringer av bygningsmassen. Videre bør det settes vilkår om at bygningene ikke skal endres i forhold til areal eller høyde utover dagens mål. I tillegg bør avgrensninger av tomta vurderes, jfr. saksinnstillingen fra Folldal over.

Daværende fylkesmann i Innlandet godkjente fradelingen, men klargjorde at
«Sætra ligger i nasjonalt villreinområde, sone 1 i regional plan for Rondane-Sølnkletten. Når sæterhusa deles fra og omdefineres til fritidsbolig på en sjølstendig fritidseiendom kan ikke eier påregne at det tillates utvidelser av hytte eller vesentlig oppgradering av uthus.»

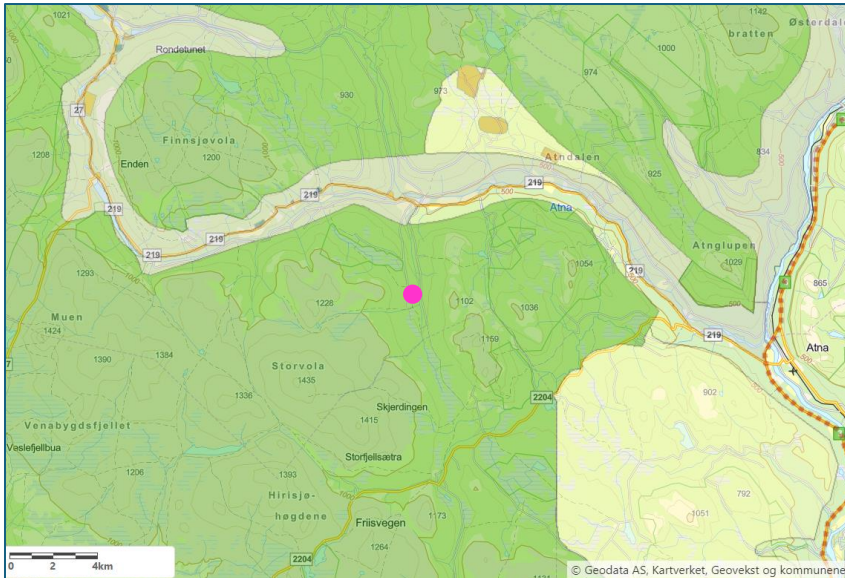
Gjeldende kommuneplan for Stor-Elvdal har retningslinjer om at *«i områder hvor det ikke foreligger vedtatte bebyggelsesplaner eller reguleringsplaner: På tomter der det ligger til rette for det, kan det oppføres inntil 3 bygg. Hvor hovedhytte kan være på opptil 100 m², anneks opptil 30 m² og uthus opptil 20 m²». Et ekstra uthus som omsøkt vil gi et samla uthusareal på 25 m².*

Forholdet til Regional plan for Rondane-Sølnkletten

Eiendommen ligger i nasjonalt villreinområde i regional plan for Rondane-Sølnkletten.

Retningslinjene for planen sier bl.a. at:

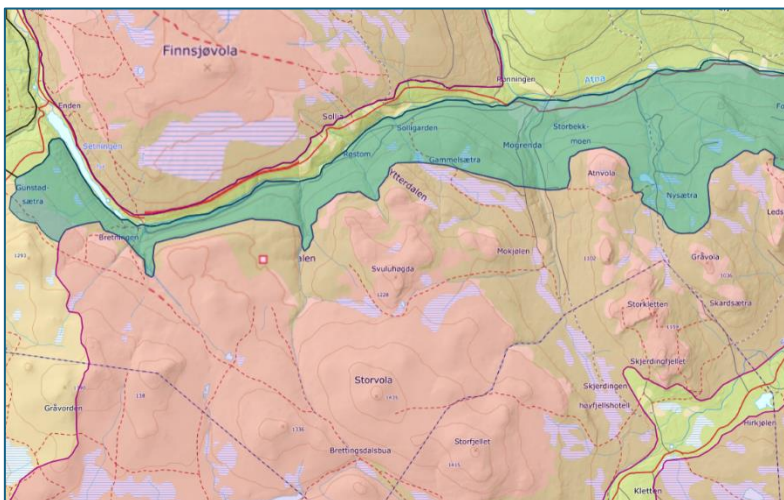
- Ny utbygging eller andre tekniske inngrep som kan forringe nasjonalt villreinområde skal unngås.
- Det kan vurderes tilbygg, uthus og anneks på eksisterende godkjente bebygde fritidseiendommer utenfor regulert felt. Søknader behandles som dispensasjon uansett størrelse på tiltaket, og det må foretas en konkret vurdering av hva som kan tillates innenfor rammen ut fra hensyn til villrein, bebyggelsens synbarhet og beliggenhet (snaufjell/skog), terreng, nærhet til vann og vassdrag og tilpasning til omkringliggende bebyggelse.



Figur 1 Lilla prikk viser plassering av eiendommen i forhold til soner i regional plan for Rondane-Sølknletten

Villreinens arealbruk

Fjellområdene mellom Ringebu og Stor-Elvdal er sentrale leveområder for villreinen i Rondane Sør, særlig vinterstid. Mokjølen brukes i økende grad fra mars, og er et svært sentralt kalvingsområde.



Figur 2. Kalvings- og oppvekstområder (rosa) og viktige vårbeiter for bukk (turkis) i Rondane.

Kilde: [Kunnskapsgrunnlaget for delnorm 3 i Rondane](#)

Nemndas praksis i tilsvarende saker

Nemndas praksis i nasjonalt villreinområde har vært å tillate rivning av eksisterende bygg og oppsetting av nytt bygg. Nemnda har i svært begrenset grad akseptert utvidelser av bygningsmassen på bygg i nasjonalt villreinområde, jfr. nylig behandlet sak 2024/24 om rivning og gjenoppføring av uthus i Fampen-området.

VURDERING

De nord-østlige delene av Rondane Sør er områder med få inngrep. I tilrådingene til tiltaksplan for villrein i Rondane er ett av fem hovedgrep at områder som er relativt uforstyrret må forbli uforstyrret. Dette krever bl.a. en streng dispensasjonspraksis.

På eiendommen er det allerede et eksisterende uthus på ca 15 m². Dette bør kunne romme både vedlager, utedo og redskaper det er behov for på en fritidsbolig. Det er ifølge kartgrunnlaget også sommervei til setergrenda der eiendommen ligger, og dermed transportmuligheter i barmarksesongen.

Et uthus vil i seg selv ikke medføre økt ferdsel inn i villreinenes leveområder. Med to uthus vil imidlertid det ene bygget i framtida, f.eks. ved eierskifte, kunne omgjøres til anneks med ekstra soveplasser. Innvendig bygningsendringer er ikke søknadspliktige dersom det ikke berører tekniske anlegg, og kommunene har erfaringsmessig begrensa ressurser til kontroll av fritidsbygg.

Eiendommen det her gjelder ligger et godt stykke inne i nasjonalt villreinområde, i et område som er svært viktig for villreinstammen i Rondane Sør. Å øke størrelsen på eksisterende bygningsmasse her, vurderes å være i strid med både statlige og regionale rammer og mål.

Det er uansett i denne saken ikke sannsynliggjort andre fordeler med å gi dispensasjon enn tiltakshavers egen interesse. En enkelt eiers interesse i å bygge vil normalt ha begrenset vekt i forhold til mer generelle arealdisponeringshensyn ([Dispensasjon til oppføring av hytte i randområdet for villrein - Sivilombudet](#), [Revidert rundskriv om dispensasjon | Statsforvalteren i Innlandet](#)). Fordelene med å gi dispensasjon vurderes derfor å være mindre enn ulempene, gjennom den presedensvirkning en slik sak vil ha i Rondane villreinområde, og mulige samla konsekvenser for villreinen. Heller ikke det andre vilkåret i Pbl §19-2 for å kunne gi dispensasjon er dermed tilstede.

For å sikre likbehandling med tidligere saker, kan det imidlertid aksepteres å åpne for utvidelse av eksisterende uthus opp til 20 m², jfr. bestemmelsene i kommuneplanens arealdel, dersom det settes vilkår om at uthuset ikke vinterisoleres.

Da gardstun og seterhus ble fradelt landbruksarealet viste både villreinnemnda og Statsforvalteren til at vesentlige utvidelser av bygningsmassen ikke kunne påregnes. Dersom dispensasjon innvilges som omsøkt, vil villreinnemnda måtte vurdere å endre praksis ved framtidige fradelingssaker.

FORSLAG TIL VEDTAK

Da gardstun og seterhus ble fradelt landbruksarealet i 2019 viste både villreinnemnda og Statsforvalteren til at vesentlige utvidelser av bygningsmassen ikke kunne påregnes. Dersom dispensasjon innvilges som omsøkt, vil villreinnemnda måtte vurdere å endre praksis ved framtidige fradelingssaker.

Villreinnemnda mener at søknaden om å etablere et ekstra uthus ikke er i tråd med statlige og regionale rammer og mål.

Det er i denne saken heller ikke sannsynliggjort andre fordeler med å gi dispensasjon enn tiltakshavers egen interesse. Fordelene med å gi dispensasjon vurderes derfor å være mindre enn ulempene, gjennom den presedensvirkning en slik sak vil ha i Rondane villreinområde, og mulige samla konsekvenser for villreinen.

Vilkårene for å innvilge dispensasjon er etter Villreinnemndas vurdering derfor ikke til stede.

Nemnda vil imidlertid ikke motsette seg at eksisterende uthus utvides opp til 20 m², jfr. retningslinjene i kommuneplanens arealdel, dersom det settes vilkår om at uthuset ikke vinterisoleres.

NEMNDAS BEHANDLING

Det bør også settes krav om at det ikke monteres pipe i uthuset, jfr. praksis i tilsvarende saker.

VEDTAK

Da gardstun og seterhus ble fradelt landbruksarealet i 2019 viste både villreinnemnda og Statsforvalteren til at vesentlige utvidelser av bygningsmassen ikke kunne påregnes. Dersom dispensasjon innvilges som omsøkt, vil villreinnemnda måtte vurdere å endre praksis ved framtidige fradelingssaker.

Villreinnemnda mener at søknaden om å etablere et ekstra uthus ikke er i tråd med statlige og regionale rammer og mål.

Det er i denne saken heller ikke sannsynliggjort andre fordeler med å gi dispensasjon enn tiltakshavers egen interesse. Fordelene med å gi dispensasjon vurderes derfor å være mindre enn ulempene, gjennom den presedensvirkning en slik sak vil ha i Rondane villreinområde, og mulige samla konsekvenser for villreinen.

Vilkårene for å innvilge dispensasjon er etter Villreinnemndas vurdering derfor ikke til stede.

Nemnda vil imidlertid ikke motsette seg at eksisterende uthus utvides opp til 20 m², jfr. retningslinjene i kommuneplanens arealdel, dersom det settes vilkår om at uthuset ikke vinterisoleres og at det ikke monteres pipe.

2024/36 ALVDAL - konsesjon for overføring av Kjøltjønnbekken samt økning av effekt i Storbekken kraftverk

NVE ga i 2013 konsesjon til bygging av Storbekken kraftverk i Alvdal kommune. Alvdal kommune behandlet etablering av kraftverket i 2022, og Villreinnemnda uttalte seg da til etableringen (se delte dokumenter):

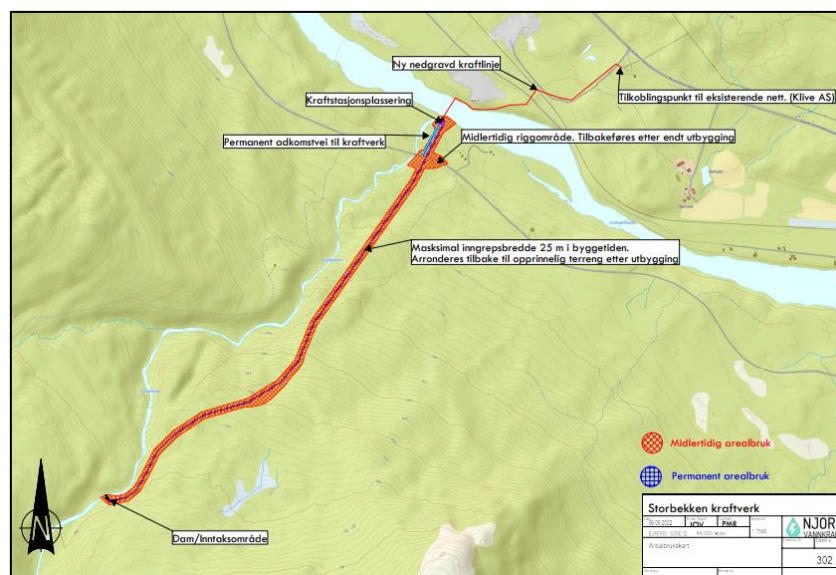
Inngrep i nasjonalt villreinområde skal bare unntaksvis skje, jfr. retningslinjene i regionalplanen for Rondane-Sølnkletten. Villreinnemnda kan likevel akseptere at det gis dispensasjon til søknaden, gitt tiltakets samfunnsnytte, at det ikke bygges en permanent veg til inntaksdammen og fordi tiltaket ligger helt i utkanten av nasjonalt villreinområde.

Dette under forutsetning av at det settes følgende vilkår for dispensasjonen:

- Anleggsveien fram til inntaksdam skal tilbakeføres til opprinnelig terreng, innen to år fra kraftverket settes i drift.
- Det skal ikke utføres anleggsarbeid (inkludert tilbakeføringsarbeid) før etter 15.juni innenfor nasjonalt villreinområde.

Villreinnemnda ber om å få kommunenes vedtak tilsendt.

Vedtaket ble fattet mot en stemme.



Figur 3. Kraftverket og tilhørende installasjoner som det er gitt tillatelse til

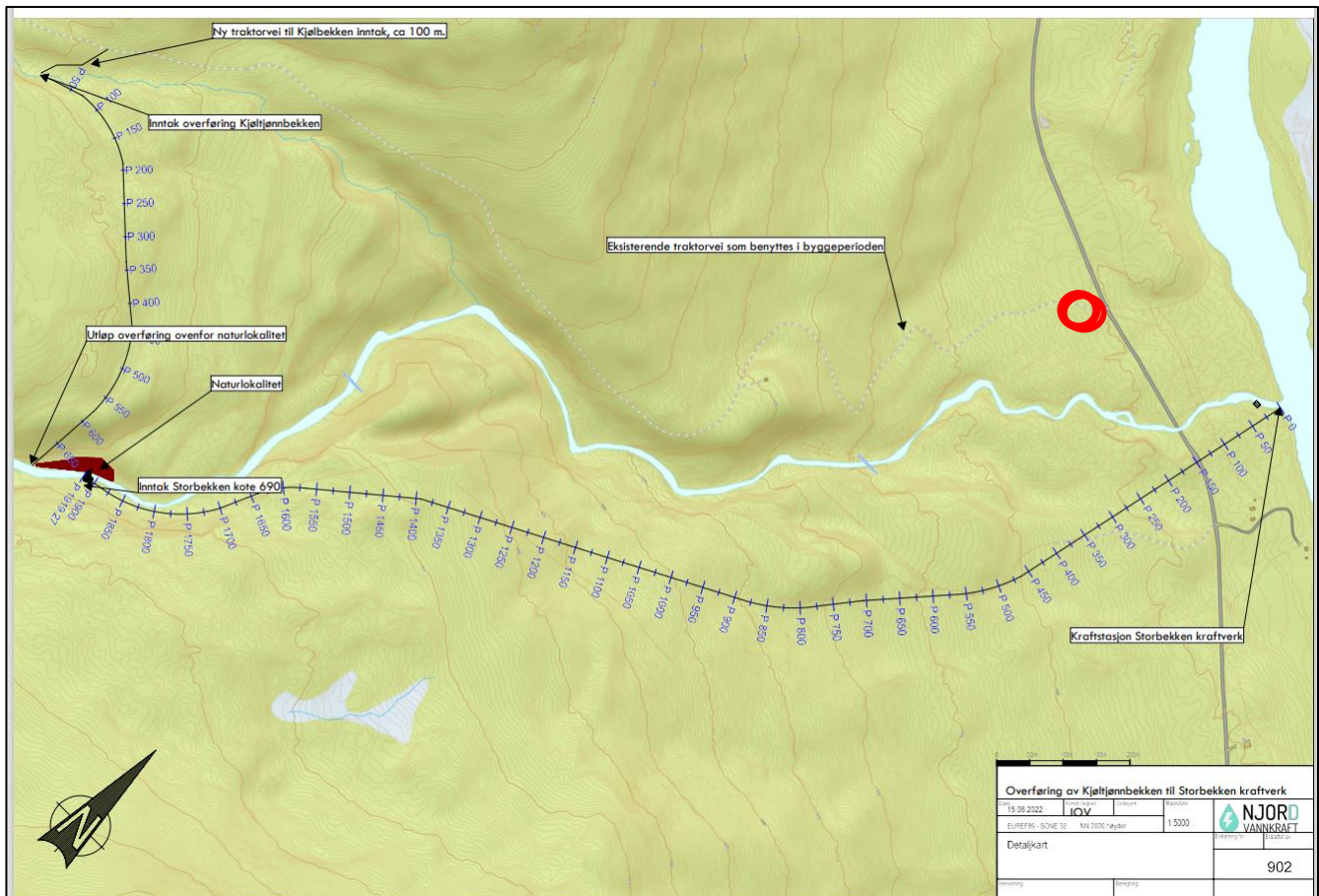
Inntaksdammen og øverste del av rørledningen ligger i Sone 1, «Nasjonalt villreinområde. der retningslinjene bl.a. sier at «Ny utbygging eller andre tekniske inngrep som kan forringe nasjonalt villreinområde skal unngås».

Selve kraftstasjonen ligger i i regionalplanen innenfor Sone 4, «Utviklingszone i dalførene», Retningslinjene for planen sier bl.a. at: «Det skal legges avgjørende vekt på tiltakets betydning for næringsutvikling og ringvirkninger for lokalsamfunnet. Temakart for villrein skal tas med som en del av vurderingen av tiltak innenfor området og for vurdering av behovet for avbøtende tiltak».



Figur 4 Plassering av kraftstasjonen

Konsesjonen for kraftverket er nå overdratt til Njord Energi AS. De ønsker å øke kraftproduksjonen ved å overføre en tilstøtende bekk, Kjølthjønnbekken, til inntak Storbekken. Det søkes etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til å overføre inntil 0,2 m³ /s fra Kjølthjønnbekken til inntak i Storbekken kraftverk og å øke slukeevnen i Storbekken kraftverk med 0,2 m³ /s med påfølgende økning i installert effekt.



Figur 5 Overføring av Kjølthjønnbekken til inntak Storbekken. Rød ring markerer punkt for tilråding om låst bom

Overføringen av Kjølbecken vil medføre at det graves ned et rør i en lengde på ca. 670 m. I tillegg er det planlagt å etablere en enkel traktorvei/ATV-vei oppå rørtraséen.

I søknaden vises det til at Storbekken kraftverk er et lite prosjekt med marginal økonomi med en produksjon på ca. 5 GWh. Overføringen av Kjølbecken vil gi en økning på ca. 1 GWh.

VURDERING

Inngrep i nasjonalt villreinområde skal bare unntaksvis skje, jfr. retningslinjene i regionalplanen for Rondane-Sølnkletten. Hvorvidt tiltak bør tillates vil bl.a. avhenge av formålet med planen; om det er et rent privat formål, eller om et tiltak har samfunnsnytte, samt hvilke konsekvenser tiltaket vil ha for villreinen.

Den foreslåtte overføring har begrenset omfang, og er lokalisert i utkanten av det nasjonale villreinområdet. Nytt tiltak vil ikke skje lengre inn i nasjonalt villreinområde enn allerede godkjent tiltak. Negative konsekvenser for villreinen er knyttet til anleggsperioden, og i hvilken grad tilgjengeligheten til nasjonalt villreinområde økes. Det bør derfor som tidligere settes vilkår om at anleggsperiode ikke skal starte før etter 15.juni.

I 2013 var det planlagt en ny permanent adkomstvei til inntaksdammen. I 2022 var at det planlagt en anleggsvei langs rørtrasé i byggeperioden, men denne skulle arronderes tilbake til opprinnelig terreng. Ut fra oversendte kartvedlegg ser det nå ut til at eksisterende traktorvei er tenkt benyttet i byggeperioden (figur 5). Det bør settes vilkår om at denne ikke rustes opp ut over det som er høyst nødvendig, og at vegen stenges med låst bom i etterkant.

FORSLAG TIL VEDTAK

Inngrep i nasjonalt villreinområde skal bare unntaksvis skje, jfr. retningslinjene i regionalplanen for Rondane-Sølnkletten. Villreinemnda kan likevel akseptere at det gis dispensasjon til søknaden, gitt tiltakets samfunnsnytte og begrensede konsekvenser for villreinen, under forutsetning av at det settes følgende vilkår med avbøtende tiltak:

- Det skal ikke utføres anleggsarbeid (inkludert tilbakeføringsarbeid) før etter 15.juni innenfor nasjonalt villreinområde.
- Traktorveg som benyttes under byggeperioden skal stenges med låst bom ved avkjørsel fra eksisterende veg (se figur 5 over).

Villreinemnda ber om å få NVEs vedtak tilsendt.

NEMNDAS BEHANDLING

Ingen merknader.

VEDTAK

Inngrep i nasjonalt villreinområde skal bare unntaksvis skje, jfr. retningslinjene i regionalplanen for Rondane-Sølnkletten. Villreinnemnda kan likevel akseptere at det gis dispensasjon til søknaden, gitt tiltakets samfunnsnytte og begrensa konsekvenser for villreinen, under forutsetning av at det settes følgende vilkår med avbøtende tiltak:

- Det skal ikke utføres anleggsarbeid (inkludert tilbakeføringsarbeid) før etter 15.juni innenfor nasjonalt villreinområde.
- Traktorveg som benyttes under byggeperioden skal stenges med låst bom ved avkjørsel fra eksisterende veg (se figur 5 over).

Villreinnemnda ber om å få NVEs vedtak tilsendt.

2024/37 STOR-ELVDAL – REGULERINGSPLAN FÅFENGVEGEN SØR

SAKSOPPLYSNINGER

Stor-Elvdal kommune har mottatt forslag til endring av reguleringsplan for Fåfengvegen sør. Saksdokumentene er i sin helhet lagt ut her: [Reguleringsplan for Fåfengveien sør – Offentlig ettersyn - Stor-Elvdal kommune](#)

Planområdet omfatter 47 av 240 hytter/tomter (165 bebygd) i gjeldende reguleringsplan for «Tryvang øst» (1992). Planforslaget legger til rette for omregulering fra lav standard til full standard med mulighet for innlagt vann (vann fra eget borehull eller borehull anlagt for grupper av hytter). Hyttene skal ha avløpsfrie toalettløsninger og gråvannsrenseløsninger. Avløpsfrie toalettløsninger kan være lukkede typegodkjente biologiske toaletter, forbrenningstoaletter eller vannbesparende toaletter med avløp til tett tank. Tankene skal legges slik at de kan tømmes hele året.

Det legges opp til økt tillatt størrelse på bebyggelse for å kunne legge til rette for bad og sanitæranlegg. Utnyttelse av tomten endres fra BYA 120 m² i én etasje (jfr. saksprotokoll fra kommunen) til BRA 200 m² (totalt bebygd areal) .

Det åpnes ikke opp for nye fritidsboliger, men en videreføring av allerede godkjente tomter (15 ubebygde tomter).

Kommunene har vurdert at planforslaget ikke utløser krav om konsekvensvurdering.

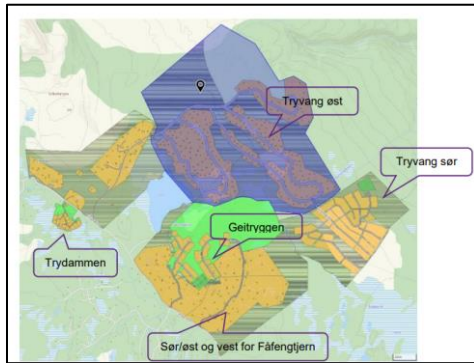
Som Villreinnemnda for Rondane og Sølnkletten påpekte ved oppstart i 2022 skal planens virkning for villreinen likevel vurderes etter Naturmangfoldlovas §§8-12. I planbeskrivelsen (avsnitt 6.4) vises det til at

En økning av standarden i den foreslåtte reguleringsplanen for Fåfengveien sør, som beskrevet foran, vil ikke føre til en økning av antall hyttetomter, men vil kunne føre til en økning av bruken av hyttene. Trafikken til og fra området vil da kunne bli noe større enn det som ble hensyntatt i 1992.

I planforslaget konkluderes det med at endringer vil berøre villreinen minimalt. I kommunenes saksinnstilling viser kommunedirektøren til at villreinhensynet først og fremst må ivaretas

gjennom overordnede helhetlige planer herunder virkemiddel for å kanalisere og begrense ferdsel i de mest sårbare områdene og periodene.

«Tryvang øst» ligger i et større hytteområde med flere tilgrensende reguleringsplaner for fritidsbebyggelse, se figur 1. Hvor mange hytter og tomter det totalt finnes i området er ikke oppgitt.



Figur 1 Tryvang Øst og tilgrensende reguleringsplaner for fritidsbebyggelse

Forholdet til Regional plan for Rondane-Sølnkletten og villreinens arealbruk

Planområdet ligger i i regionalplanen innenfor Sone 3, «Utviklingssone i randområdene», Retningslinjene for planen sier bl.a. at: «*Denne sonen har stor samfunnsmessig betydning, samtidig som deler av den er biologisk leveområde for villrein. Det blir lagt stor vekt på samfunnsmessig utvikling, samtidig som det tas hensyn til villreinen ved at det er krav om avbøtende tiltak og kanalisering av ferdsel og annen aktivitet for å dempe ferdsel og aktiviteter inn i nasjonalt villreinområde*».

Også sone 3 er med andre ord å regne som en hensynssone for villrein, jfr. planbeskrivelsen avsnitt 3.1.2. Også i disse områdene skal det tas hensyn til villrein, selv om utvikling i lokalsamfunnet skal tillegges vekt. (Jfr. planbeskrivelsen for regionalplanen avsnitt 3.1.2 s. 17).

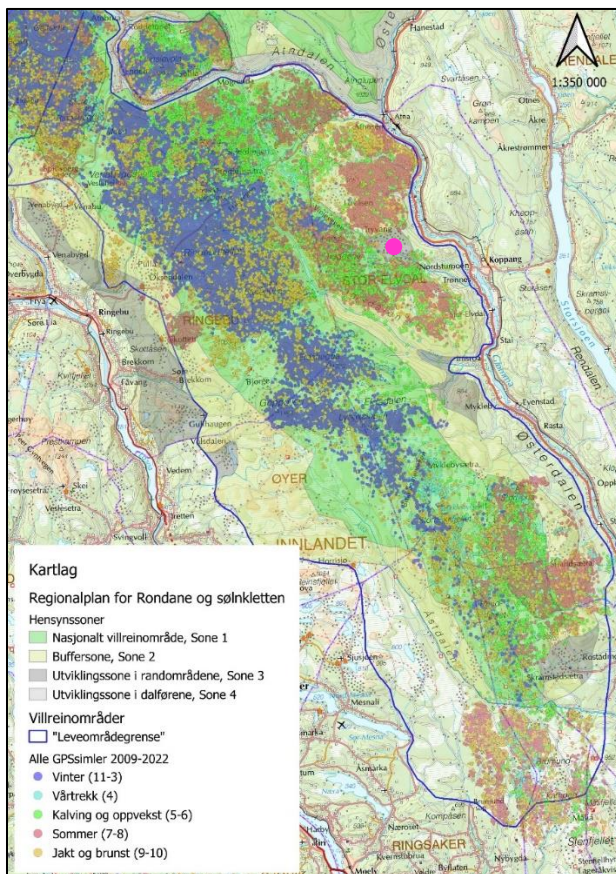
Da regionalplanen ble vedtatt var kunnskapsgrunnlaget mangelfullt i deler av området. Dette gjaldt bl.a. annet områdene nord for planområdet. Et større område rundt Bjørsjøen-Lauvåsen-Tryvang ble derfor avsatt som «Observasjonsområde» i regionalplanen, i påvente av ny kunnskapsinnhenting.

I [kunnskapsgrunnlaget](#) for klassifisering etter kvalitetsnormen for villrein, inngår Fampen i både kalvings- og oppvekstområdet, sommerbeiteområdet og vinterbeiteområdet for villreinen i Rondane Sør. Posisjoner fra GPS-merka dyr bekrefter villreinens store bruk av Fampen-området (se figur 2).

Fjellområdene mellom Ringebu og Stor-Elvdal er sentrale leveområder for villreinen i Rondane Sør, særlig vinterstid, jfr. figur 2. De siste årene har reinen vinterstid i hovedsak brukt snaufjellet mellom Ringebu og Sollia og delvis Fampen. Sør for Eldådalen (Stor-Elvdal/Øyer) er det begrenset med lavbeite. Sommer og høst holder reinen seg delvis i de samme områdene på østsida av villreinområdet, men trekker i betydelig grad ned i skogen. En del av stammen trekker også langt sørover til sommerbeitene i Hamar og Åmot kommuner.

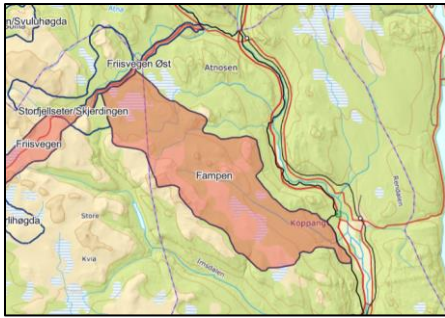
Arealbruken i Rondane Sør har vært i gradvis endring de siste årene (Bestandsplan for Rondane Sør Villreinområde 2021-2025):

- I en årrekke, særlig i oppbyggingsfasen, trakk største delen av stammen sørover til kalvingsområdene og sommerbeitene. Dette trekket er betydelig redusert. Tellingene på vårsnø viser at de siste årene har bare 200-300 dyr trukket lengst sør.
- Fampenområdet er tatt i bruk i stadig større grad, både sommer og vinter. Kalving i dette området er nå dokumentert i flere år.
- Reinen har tatt skogsområdene på østsida av fjellet mer og mer i bruk. Særlig i jakta er det en merkbar forskjell fra tidligere, reinen er mer i skogen og kommer seinere opp i snaufjellet.
- Trekket over fv. 27 er redusert.



Figur 2. GPS-registreringer fra merka simler 2009-2022. Lilla prikk markerer planområdet

I arbeidet med kvalitetsnorm for villrein ble Fampenområdet klassifisert som et såkalt fokusområde, dvs. et område hvor det er, eller man mistenker at det kan bli, utfordringer for villreinen som skyldes arealinngrep og menneskelig aktivitet. I Fampen omfatter dette ferdsel ut fra hytter og fra veger i området.



Figur 3 [Fokusområde](#) identifisert i arbeidet med kvalitetsnorm for villrein
Forholdet mellom de regionale villreinplanene og ny kunnskap

Regionalplanen for Rondane-Sølnkletten ble godkjent i 2013, og det er kommet mye ny kunnskap om villreinen etter at planen ble godkjent, som ikke er reflektert i regionalplanen. Dette gjelder både resultater fra det store [forskningsprosjektet](#) NINA har gjennomført i Rondane, og det gjelder arbeidet som er gjort i forbindelse med [kvalitetsnormen](#) for villrein.

Agder Lagmannsrett avsa i juni i år [dom](#) i sak om dispensasjon for oppføring av stølsbu i nasjonalt villreinområde i Regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiene og Setesdal Austhei. Lagmannsretten diskuterer i dommen bl.a. forholdet mellom regionalplanen og ny kunnskap:

*Lagmannsretten er enig med Valle kommune i at det i interesseavveiningen som skal foretas, er relevant å se hen til retningslinjene for skjønn slik disse er kommet til uttrykk i den regionale Heiplanen. Lagmannsretten understreker likevel at dette kun er veiledende signaler for kommunens dispensasjonspraksis. Selv om «vilkårene» i retningslinjene er oppfylt, innebærer ikke dette at søker har krav på dispensasjon. **Lagmannsretten er således ikke enig med kommunen i at vektingen av villreinens interesser er avsluttet i forbindelse med utarbeiding av retningslinjene i Heiplanen.** Det skal foretas en ny vurdering der de ulike interessene igjen veies mot hverandre i forbindelse med behandlingen av dispensasjonssøknaden.*

Det er i den forbindelse enighet om at villreininteressene må vurderes med utgangspunkt i situasjonen i dag, og basert på oppdatert kunnskap. Myndighetene har de senere år fått bedre kunnskap om villreinen og dens leveområder. Det vises blant annet til den nasjonale klassifiseringen av villreinens leveområder utført av Norsk institutt for naturforskning i 2022 (vår utheving)

Uttale fra villreinnemnda ved planoppstart

Oppstart ble varslet i 2022. Villreinnemnda ga da følgende uttale ([2022/38](#)):

Villreinnemnda mener det er positivt at utvidelsesforslag fremmes som endring av reguleringsbestemmelsene og ikke som enkeltstående dispensasjoner, men planforslaget omfatter likevel et fåtall hytter i områdene langs Vinjevegen. Stor-Elvdal kommune er i gang med å revidere kommunenes arealplan. Det hadde vært ønskelig at dette planarbeidet avventet til kommunen hadde ferdigstilt revisjonen av kommuneplanen.

Som grunnlag for et planforslag må planens virkning for villreinen vurderes, jfr. naturmangfoldovas §§8-12. En slik vurdering må omfatte planens presedensvirkning for områdene langs Vinjevegen som helhet, og mulige samla effekter, jfr. Nml §10.

Ut fra den sårbare situasjonen for villreinen i Rondane, dokumentert i forskningsrapporter og gjennom arbeidet med kvalitetsnormen for Villrein, vil nemnda frarå endringer av gjeldende reguleringsbestemmelser som øker bruken av hyttene vesentlig.

Etter at oppstartsvarsel ble sendt ut har flere gitt tilbakemelding om at de ønsker å være med i det videre arbeidet; Malmlaft Eiendom AS med 24 tomter, og andre privatpersoner med 9 tomter. I 2024 ble det derfor sendt ut varsel om utvidelse av planområdet. Villreinnemnda hadde ikke merknader til at planområdet ble utvidet ([sak 2024/7](#)).

Statlige og regionale rammer og mål

IUCN satte i 2016 villreinen på [den globale rødlista](#) for truede arter. I november 2021 ble villreinen plassert også på [den norske rødlista](#) i kategorien «Nær truet».

[Kvalitetsnorm for villrein](#) 2020

Rondane villreinområde ble [klassifisert som rødt](#) (dårlig kvalitet). Det skal derfor utarbeides en tiltaksplan for å bedre tilstanden. Et [villreinfaglig innspill](#) er utarbeidet for Rondane. Det er Klima- og miljødepartementet som endelig skal fastsette tiltaksplanene, etter alminnelig høring (2024) og i samråd med andre sektordepartementer (2025).

[Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027](#)

6 av de 10 nasjonale villreinområdene er vurdert å ha dårlig kvalitet, og ingen av områdene er vurdert å ha god kvalitet. Det er derfor nødvendig med effektive og målrettede tiltak for å sikre villreinen og villreinens leveområder. Det er viktig at fylkeskommunene og kommunene legger stor vekt på resultatene fra klassifiseringen av villreinområdene og arbeider aktivt for å oppnå kvalitetsmålene for de nasjonale villreinområdene.

Ved revidering av kommuneplanens arealdel, vurderer kommunen om tidligere godkjent arealbruk skal endres av hensyn til klima, naturmangfold, kulturmiljø, jordvern, reindrift, klimatilpasning, samfunnsikkerhet og et hensiktsmessig utbyggingsmønster.

[Stortingsmelding 18 \(2023-2024\) Ein forbetra tilstand for villrein](#)

Ett av fem strategiske områder for å bedre tilstanden i norske villreinområder er arealforvaltning. Regjeringen varsler en høy terskel for inngrep og lav grense for innsigelse:

«Regjeringa meiner mellom anna det er nødvendig å etablere ei heilskapleg og restriktiv arealforvaltning i villrein fjellet, det vil seie både for dei 24 villreinområda og for dei områda utanfor villreinområda som påverkar areal som blir brukt av villreinen» (s. 96).

Både omfanget av arealreservar og ny kunnskap om villreinen tilseier at det er behov for å revidere dei gjeldande utbyggingsplanane. Det er særleg behov for å vurdere område som er sette av til fritidsbustader, og som enno ikkje er bygde ut (s. 100).

[Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet](#)

Et forslag til nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet har nylig vært ute på høring. Villreinen er den eneste arten som har fått særskilte retningslinjer, ved siden av de generelle retningslinjene for «Klima, naturmangfold og friluftsliv»:

3.8 Villrein: Fylkeskommuner og kommuner skal i sin arealplanlegging ta nødvendige hensyn slik at villreinområder ikke i særlig grad forringes eller går tapt gjennom arealendringer og nedbygging.

VURDERING

Ny kunnskap siden regionalplanen ble godkjent viser betydningen av Fampenområdet for hele stammen i Rondane Sør, særlig som kalvings- og oppvekstområde og vinterbeite.

Det foreligger nå svært tydelige nasjonale signaler gjennom Stortingsmelding, Kvalitetsnormarbeidet og nasjonale retningslinjer om at forholdene for villreinen må bedres, og at en restriktiv arealpolitikk er nødvendig. Såkalt «planvask» der godkjente planer gjennomgås med sikte på å redusere utbyggingsomfanget, er ett av virkemidlene som trekkes fram.

Det foreliggende planforslaget omtaler ikke disse nasjonale føringene, men fremmer en utbygging som går på tvers av disse. Å utvide bygningsmassen fra 120 til 200 m² er ingen liten endring, når det tillates tre bygg på hver tomt. Dette åpner i realiteten for to fritidshusheter av betydelig størrelse på hver tomt.

Selv om planen ikke utløser krav om konsekvensvurdering skal planens virkning for villreinen likevel vurderes etter Naturmangfoldovas §§8-12. Vurderingen er svært mangelfull. Dette gjelder særlig i forhold til Nml §10 om samla belastning som sier at påvirkningen av et økosystem skal vurderes ut fra den samla belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Planforslaget vil skape presedens, og åpne for tilsvarende økninger av boareal og fritidshusheter i resten av Tryvang Øst og øvrige regulerte områder, samt i andre utviklingssoner i regionalplanen. Vurderingen etter Nml §10 er derfor ikke tilstrekkelig.

Regionalplanens krav om avbøtende tiltak er ikke fulgt opp.

Kommunedirektøren viser i saksprotokollen til at villreinhensynet først og fremst må ivaretas gjennom overordnede helhetlige planer herunder virkemiddel for å kanalisere og begrense ferdsel i de mest sårbare områdene og periodene. Dette er villreinnemnda helt enig i, og nemnda har gjentatte ganger de siste årene oppfordret kommunen til en revisjon av kommuneplanens arealdel, som er fra 2005. En vurdering i overordna plan fritar imidlertid uansett ikke for å vurdere Nml §§8-12 i den enkelte sak.

Nemnda er kjent med de utfordringer Stor-Elvdal kommune står overfor. Kommuneplanens arealdel er imidlertid ett av de viktigste styringsverktøyene kommunen har, og det er derfor viktig at revisjonen av kommuneplanens arealdel blir prioritert. Avklaringer i overordna plan vil både skape bedre forutsigbarhet for tiltakshavere, og redusere konfliktnivået og arbeidsomfanget både for lokal og regional forvaltning ved framtidig saksbehandling.

Inntil kommuneplanens arealdel er revidert og de overordna vurderingene er på plass, bør kommunen ut fra tydelige nasjonale føringer være restriktiv i forhold til å tillate tiltak som vil medføre økt ferdsel inn i villreinens leveområder. En risikerer ellers at summen av mange små og irreversible tiltak i mellomtida forverrer situasjonen for villreinen. Byggetiltak vil i praksis være irreversible.

Ut fra at området i regional plan ligger i et utviklingsområde så kan en standardheving i forhold til vann og kloakk som forelått aksepteres ut fra villreinhensyn, selv om det ikke er ønskelig. Undersøkelser tyder på at vinterveg er den faktoren som i størst grad påvirker bruken av hyttene, og dermed ferdselen inn i villreinens leveområder. I planforslaget er det krav om at evt. tette tanker skal være tilgjengelige for tømning hele året, dvs. i praksis at vegene er vinterbrøya.

Økningen i bygningsareal fra 120 til 200 m² er imidlertid ikke akseptabel ut fra villreinhensyn, og vurderes å være i strid med nasjonale føringer. Arealstørrelsen bør ikke økes. Dersom arealstørrelsen økes må dette kompenseres med å ta ut ikke-bebygde tomter fra planen, slik at totalarealet for tillatt utbygging ikke endres innenfor planområdet.

Ut fra at Fampenområdet er et viktig funksjonsområde for hele stammen i Rondane Sør, særlig som vinterbeite og kalvings- og oppvekstområde, foreliggende nasjonale føringer om en restriktiv arealpolitikk og planforslagets presedensvirkning, tilrås det at villreinnemnda påklager et eventuelt vedtak som tillater en utvidelse av bygningsarealet som foreslått.

FORSLAG TIL VEDTAK

Ny kunnskap siden regionalplanen ble godkjent viser betydningen av Fampenområdet for hele stammen i Rondane Sør, særlig som kalvings- og oppvekstområde og vinterbeite.

Det foreligger nå svært tydelige nasjonale signaler gjennom Stortingsmelding, Kvalitetsnormarbeidet og nasjonale retningslinjer om at forholdene for villreinen må bedres, og at en restriktiv arealpolitikk er nødvendig. Det foreliggende planforslaget fremmer en utbygging som går på tvers av disse nasjonale føringene.

Planforslagets vurdering av Naturmangfoldovas §§8-12 er ikke tilstrekkelig. Særlig gjelder dette presedensvirkningen av planen og kravet om å vurdere samla belastning etter Nml §10. Regionalplanens krav om avbøtende tiltak er heller ikke fulgt opp.

Inntil kommuneplanens arealdel er revidert og de overordna vurderingene er på plass, bør kommunen ut fra tydelige nasjonale føringer være restriktiv i forhold til å tillate tiltak som vil medføre økt ferdsel inn i villreinsens leveområder. En risikerer ellers at summen av mange små og irreversible tiltak i mellomtida forverrer situasjonen for villreinen.

Siden området i regional plan ligger i et utviklingsområde så kan en standardheving i forhold til vann og kloakk som forelått aksepteres ut fra villreinhensyn, selv om det ikke er ønskelig.

Økningen i bygningsareal fra 120 til 200 m² er imidlertid ikke akseptabel ut fra villreinhensyn, og vurderes å være i strid med nasjonale føringer. Arealstørrelsen bør ikke økes. Dersom arealstørrelsen økes må dette kompenseres med å ta ut ikke-bebygde tomter fra planen, slik at totalarealet for tillatt utbygging ikke endres innenfor planområdet.

Ut fra at Fampenområdet er et viktig funksjonsområde for hele stammen i Rondane Sør, særlig som vinterbeite og kalvings- og oppvekstområde, foreliggende nasjonale føringer om en restriktiv arealpolitikk og planforslagets presedensvirkning, vil villreinnemnda påklage et eventuelt vedtak som tillater en utvidelse av bygningsarealet som foreslått.

Villreinnemnda ber om å få kommunens vedtak tilsendt.

NEMNDAS BEHANDLING

Ingen merknader.

VEDTAK

Ny kunnskap siden regionalplanen ble godkjent viser betydningen av Fampenområdet for hele stammen i Rondane Sør, særlig som kalvings- og oppvekstområde og vinterbeite.

Det foreligger nå svært tydelige nasjonale signaler gjennom Stortingsmelding, Kvalitetsnormarbeidet og nasjonale retningslinjer om at forholdene for villreinen må bedres, og at en restriktiv arealpolitikk er nødvendig. Det foreliggende planforslaget fremmer en utbygging som går på tvers av disse nasjonale føringene.

Planforslagets vurdering av Naturmangfoldovas §§8-12 er ikke tilstrekkelig. Særlig gjelder dette presedensvirkningen av planen og kravet om å vurdere samla belastning etter Nml §10. Regionalplanens krav om avbøtende tiltak er heller ikke fulgt opp.

Inntil kommuneplanens arealdel er revidert og de overordna vurderingene er på plass, bør kommunen ut fra tydelige nasjonale føringer være restriktiv i forhold til å tillate tiltak som vil medføre økt ferdsel inn i villreinens leveområder. En risikerer ellers at summen av mange små og irreversible tiltak i mellomtida forverrer situasjonen for villreinen.

Siden området i regional plan ligger i et utviklingsområde så kan en standardheving i forhold til vann og kloakk som forelått aksepteres ut fra villreinhensyn, selv om det ikke er ønskelig.

Økningen i bygningsareal fra 120 til 200 m² er imidlertid ikke akseptabel ut fra villreinhensyn, og vurderes å være i strid med nasjonale føringer. Arealstørrelsen bør ikke økes. Dersom arealstørrelsen økes må dette kompenseres med å ta ut ikke-bebygde tomter fra planen, slik at totalarealet for tillatt utbygging ikke endres innenfor planområdet.

Ut fra at Fampenområdet er et viktig funksjonsområde for hele stammen i Rondane Sør, særlig som vinterbeite og kalvings- og oppvekstområde, foreliggenede nasjonale føringer om en restriktiv arealpolitikk og planforslagets presedensvirkning, vil villreinnemnda påklage et eventuelt vedtak som tillater en utvidelse av bygningsarealet som foreslått.

Villreinnemnda ber om å få kommunens vedtak tilsendt.

2024/38 STOR-ELVDAL – FLYTTING AV SETER

SAKSOPPLYSNINGER

Stor-Elvdal kommune har mottatt søknad om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel for flytting av Dalbakksetra.

Søker har tidligere (2022) fått tillatelse til restaurering av Dalbakksetra ved å plukke ned tømmerkassa og gjenoppføre den på samme sted. Søker mener nå det er mer formålstjenlig for driften å flytte Dalbakksetra. Søker ønsker å rive Mokjølkoia med uthus, samt gjenoppføre Dalbakksetra på samme tomt.

Totalt bebygd areal i området reduseres fra ca. 130 m² fordelt på tre bygninger til ca. 84 m² fordelt på to bygninger. Dette oppnås ved at Mokjølkoia rives og erstattes av Dalbakksetra, samt nytt mindre uthus, 10 m², som erstatning for dagens uthus ved Mokjølkoia.

Ved flytting til Dalbakksetra vil det være veiforbindelse helt fram. I følge søknaden vil ny plassering være rett ved Mokjølveien i nær tilknytning til seterområdet på Mokjølen. Her er det en del menneskelig aktivitet ifm. setring, fritidsbebyggelse osv. i dag. Dalbakksetra ligger i dag i et område med svært lite menneskelig aktivitet, kun ca. 60 meter unna grensen for Bersvenmyra naturreservat. Riving av Mokjølkoia med uthus samt flytting av Dalbakksetra vil medføre at utleiekapasiteten i området reduseres.

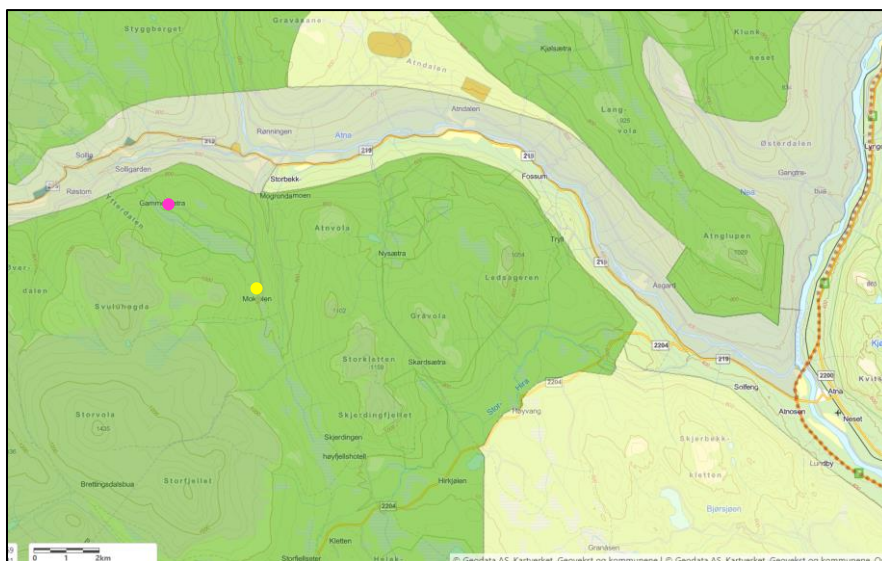


Seterhus på Dalbakksetra som ønskes flyttet og Mokjølkoia som søkes revet

Forholdet til Regional plan for Rondane-Sølnkletten og villreinens arealbruk

Eiendommene ligger i nasjonalt villreinområde i regional plan for Rondane-Sølnkletten. Retningslinjene for planen sier bl.a. at:

- Ny utbygging eller andre tekniske inngrep som kan forringe nasjonalt villreinområde skal unngås.
- Det kan vurderes tilbygg, uthus og annekspå eksisterende godkjente bebygde fritidseiendommer utenfor regulert felt. Søknader behandles som dispensasjon uansett størrelse på tiltaket, og det må foretas en konkret vurdering av hva som kan tillates innenfor rammen ut fra hensyn til villrein, bebyggelsens synbarhet og beliggenhet (snaufjell/skog), terreng, nærhet til vann og vassdrag og tilpasning til omkringliggende bebyggelse.



Rosa prikk viser plassering av Gammelsetra og gul prikk viser ønsket ny plassering

Fjellområdene mellom Ringebu og Stor-Elvdal er sentrale leveområder for villreinen i Rondane Sør, særlig vinterstid. Mokjølen brukes i økende grad fra mars, og er et svært sentralt kalvingsområde. Lokalt fjelloppsyn mener det er viktig å få redusert aktiviteten ved Gammelsetra/Dalbakksetra.

VURDERING

Flytting fra Gammelsetra til Mokjølvegen innebærer en flytting lenger inn i nasjonalt villreinområde; en utvikling som ikke er ønskelig i utgangspunktet. Dersom Mokjølkoia rives, vil imidlertid bygningsrealet og utleiekapasiteten i området totalt sett bli redusert. I og med at Dalbakksetra i dag ligger utenfor veiforbindelse, vil flyttingen sannsynligvis også redusere behovet for motorisert ferdsel i utmark.

For villreinen vil derfor den samlede virkningen bli positiv.

FORSLAG TIL VEDTAK

Forutsatt at det settes vilkår om at Mokjølkoia og tilhørende uthus rives har ikke villreinnemnda merknader til at søknaden innvilges som omsøkt.

NEMNDAS BEHANDLING

Ingen merknader.

VEDTAK

Forutsatt at det settes vilkår om at Mokjølkoia og tilhørende uthus rives har ikke villreinnemnda merknader til at søknaden innvilges som omsøkt.

2024/39 ALVDAL – DISPENSASJON FOR OPPFØRING AV NY HYTTE

SAKSOPPLYSNINGER

Alvdal kommune har mottatt søknad om dispensasjon fra LNF-formålet for oppføring av ny fritidsbolig på 56 m² BRA i Haustdalen. På tomta som ønskes bebygd er det ei eksisterende hytte på 23 m² BRA (se figur 1), som vil få funksjon som anneks. Søker oppgir at kjøkkenet skal fjernes. Samlet bebyggelse på tomta blir 81 m² BRA.

Søker oppgir at en utvidelse av dagens hytte er vanskelig pga. plassering på tomta, slik at et tilbygg vil medføre store terrenginngrep i form av enten fylling eller skjæring. Hvor store skjæringer/fyllinger en utvidelse av eksisterende hytte vil medføre, er imidlertid ikke opplyst.

På forespørsel har vi fått tilsendt bilder av hytta og tomta fra kommunen, som i en viss grad viser terrenget rundt hytta, se figur 1.



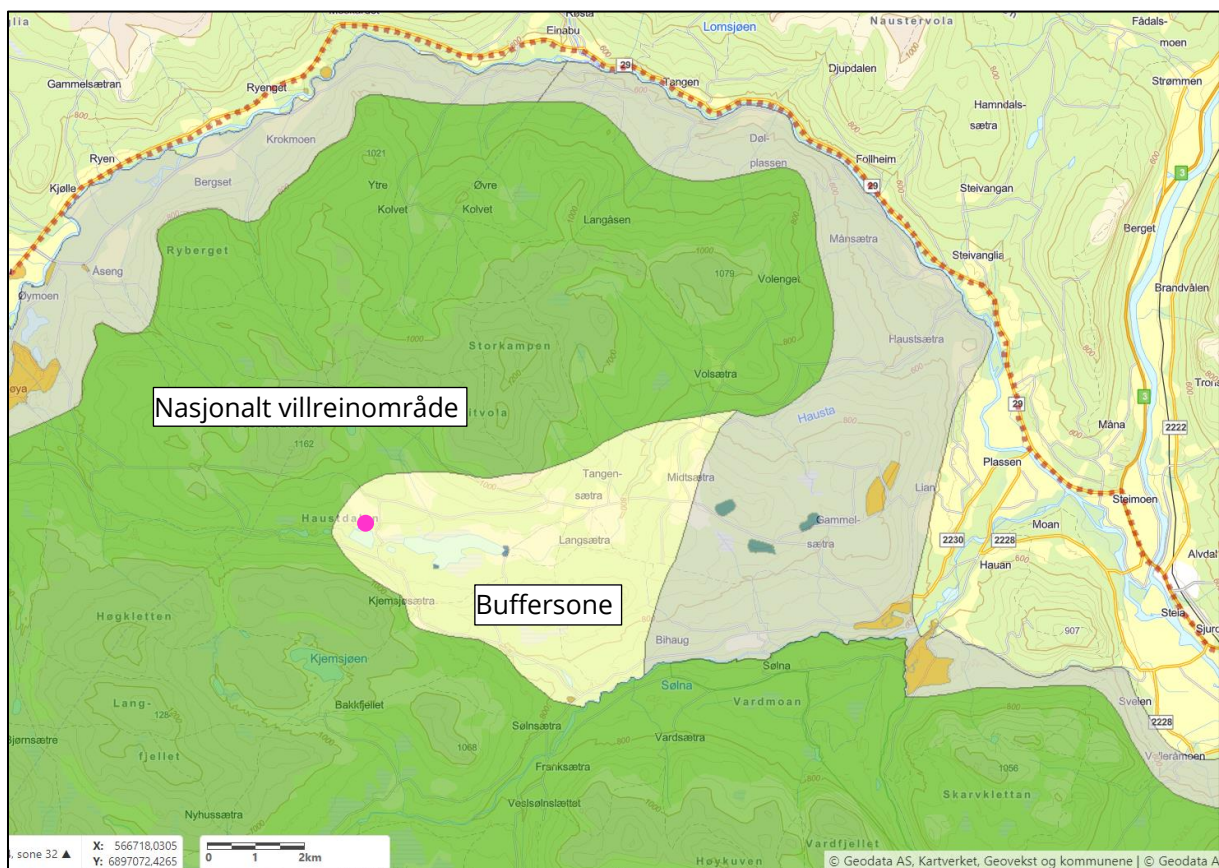
Figur 1 Eksisterende hytte

Forholdet til Regional plan for Rondane-Sølnkletten og villreinens arealbruk

Eiendommen som ønskes utvidet ligger i Sone 2 – Buffersone i Regionalplanen for Rondane Sølnkletten. Avstand fra nasjonal villreinområde (luftlinje, målt på kart) er 5-600 meter.

Retningslinjene i regionalplanen (5.4 Felles retningslinjer for buffersoner, SONE 2) sier at det ikke skal etableres ny fritidsbebyggelse/ fritidseiendommer ut over de som allerede er godkjent gjennom reguleringsplan eller gjennom områder avsatt for fritidsbebyggelse i kommuneplanens arealdel.

Retningslinjene åpner imidlertid for at «Det kan gis rom for tilbygg, uthus og anneks på eksisterende godkjente bebygde fritidseiendommer utenfor regulert felt innenfor en øvre ramme på 120 m² bruksareal (BRA). Parkeringsareal kommer i tillegg. Lokale rammer for bebyggelsen må konkret vurderes i den enkelte buffersone og fastsettes ut fra hensyn til villrein, bebyggelsens synbarhet og beliggenhet (snauffjell/skog), terreng, nærhet til vann og vassdrag og tilpasning til omkringliggende bebyg



Figur 2 Lilla prikk viser plassering av eiendommen

Kvalitetsnormen for villrein

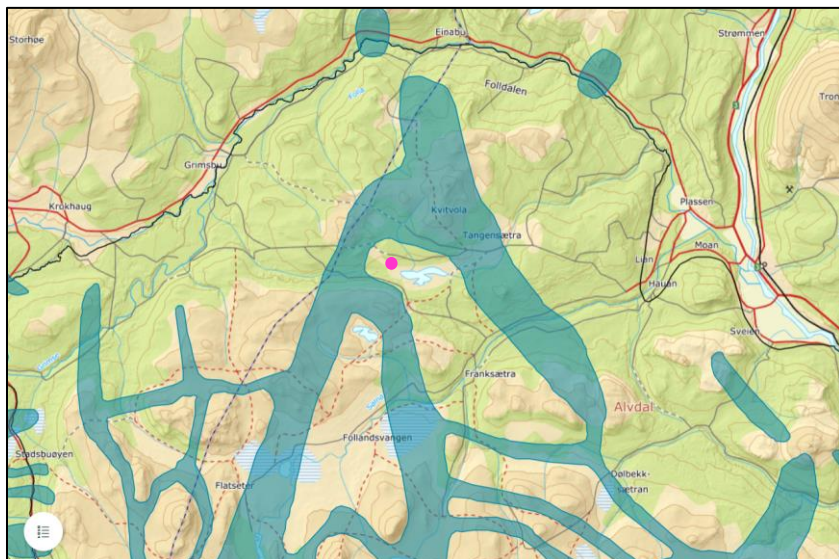
[Forskrift](#) om «Kvalitetsnorm for villrein» ble fastsatt av regjeringen med hjemmel i naturmangfoldloven i 2020. Normen skal sikre at villreinbestandene har gode nok levekår i framtida.

Sølnkletten er blant de nasjonale villreinområdene som ble klassifisert høsten 2021/vinteren 2022. Som grunnlag for klassifiseringen ble bl.a. villreinens arealbruk vurdert (<https://villrein.no/kvalitetsnorm/delnormtresolnkletten/>). Såkalte «Fokusområder» ble identifisert. Dette er områder hvor det er, eller man mistenker at det kan bli, utfordringer for villreinen som skyldes arealinngrep og menneskelig aktivitet ble identifisert. Ett av fokusområdene er Haustdalen:

«Haustdalen er et godt tilrettelagt hytte- og seterområde. Det er mye ferdsel og aktivitet i Haustdalen hele året som skaper utfordringer for villreinen. Det fryktes at videre utbygging og tilrettelegging vil kunne føre til mer ferdsel i området.

Ferdsel og infrastruktur påvirker allerede villreinens trekk og bruk av områdene nord for veien. Her kan Haustdalen settes i sammenheng med Sølnalsvegen da begge veiene fører til trekkutfordringer i enkelte perioder. Trekket vest for Haustsjøen er antageligvis mer brukt enn trekkpassasjen øst for Haustsjøen. Fellingsstatistikken viser generelt lav fellingsprosent i stort sett hele Folldal kommune.

Arbeidsgruppa mener at dette kan være et resultat av at dyrene i mindre grad har tilgang til de nordlige områdene, og at dette igjen kommer av infrastruktur og økt menneskelig ferdsel. Dette kan potensielt føre til redusert tilgang på vinterbeite».



Figur 3 Trekkpassasjer i nordlige del av Sølnekletten

Nemndas praksis i tilsvarende saker

I tilsvarende tidligere saker har Villreinnemnda signalisert at det ikke er ønskelig med bebyggelse med bruksareal over 90 m² BRA før kommunen har foretatt en vurdering av lokale utbyggingsrammer.

Nemnda har her vist her til retningslinjene i Regionalplanen for Rondane-Sølnekletten, 5.4., som sier at lokale rammer for bebyggelsen i den enkelte buffersone må vurderes konkret. Før en slik analyse er gjennomført har nemndas praksis vært å frarå utvidelser som gir et samla areal for iendommen på over 90 m² BRA i LNF-områder i buffersona. Når kommunene har foretatt en vurdering av lokale utbyggingsrammer vil nemnda imidlertid kunne vurdere areal inntil 120 m², jfr. retningslinjene i regionalplanen. Det er innvilget en rekke dispensasjoner i Haustdalen de siste årene som holder seg innenfor 90 m² BRA.

I 2021 ble det gitt en dispensasjon for utvidelse til 120 m² ut fra et behov for handikaptilpasning av bygningsmassen. To fullverdige boenheter på eiendommen ble imidlertid ikke akseptert.

Statlige og regionale rammer og mål

IUCN satte i 2016 villreinen på [den globale rødlista](#) for truede arter.

I november 2021 ble villreinen plassert også på [den norske rødlista](#) i kategorien «Nær truet».

Kvalitetsnorm for villrein 2020

Rondane villreinområde ble [klassifisert som rødt](#) (dårlig kvalitet). Det skal derfor utarbeides en tiltaksplan for å bedre tilstanden. Et [villreinfaglig innspill](#) er utarbeidet for Rondane. Det er Klima- og miljødepartementet som endelig skal fastsette tiltaksplanene, etter alminnelig høring (2024) og i samråd med andre sektordepartementer (2025).

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027

6 av de 10 nasjonale villreinområdene er vurdert å ha dårlig kvalitet, og ingen av områdene er vurdert å ha god kvalitet. Det er derfor nødvendig med effektive og målrettede tiltak for å sikre villreinen og villreinens leveområder. Det er viktig at fylkeskommunene og kommunene legger stor vekt på resultatene fra klassifiseringen av villreinområdene og arbeider aktivt for å oppnå kvalitetsmålene for de nasjonale villreinområdene.

Ved revidering av kommuneplanens arealdel, vurderer kommunen om tidligere godkjent arealbruk skal endres av hensyn til klima, naturmangfold, kulturmiljø, jordvern, reindrift, klimatilpasning, samfunnssikkerhet og et hensiktsmessig utbyggingsmønster.

Stortingsmelding 18 (2023-2024) Ein forbetra tilstand for villrein

Ett av fem strategiske områder for å bedre tilstanden i norske villreinområder er arealforvaltning. Regjeringen varsler en høy terskel for inngrep og lav grense for innsigelse:

«Regjeringa meiner mellom anna det er nødvendig å etablere ei heilskapleg og restriktiv arealforvaltning i villreinfjellet, det vil seie både for dei 24 villreinområda og for dei områda utanfor villreinområda som påverkar areal som blir brukt av villreinen» (s. 96).

Både omfanget av arealreservar og ny kunnskap om villreinen tilseier at det er behov for å revidere dei gjeldande utbyggingsplanane. Det er særleg behov for å vurdere område som er sette av til fritidsbustader, og som enno ikkje er bygde ut (s. 100).

Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet

Et forslag til nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet har nylig vært ute på høring.

Villreinen er den eneste arten som har fått særskilte retningslinjer, ved siden av de generelle retningslinjene for «Klima, naturmangfold og friluftsliv»:

3.8 Villrein: Fylkeskommuner og kommuner skal i sin arealplanlegging ta nødvendige hensyn slik at villreinområder ikke i særlig grad forringes eller går tapt gjennom arealendringer og nedbygging.

VURDERING

Det foreligger nå svært tydelige nasjonale signaler gjennom Stortingsmelding, Kvalitetsnorm-arbeidet og nasjonale retningslinjer om at forholdene for villreinen må bedres, og at en restriktiv arealpolitikk er nødvendig. Det er derfor ikke gitt at tidligere praksis i ulike områder kan videreføres.

I Haustdalen har det som nevnt vært gitt en rekke dispensasjoner de siste årene for utvidelser av bygningsarealet inntil 90 m². Foreliggende søknad holder seg innefor denne arealgrensen. Det legges imidlertid opp til å bygge ei ny hytte, i strid med retningslinjene i regionalplanen.

Søker opplyser at kjøkkenet i eksisterende hytte vil bli fjernet for å tilfredsstille kravet til annek. Det vil likevel være en bygningsmasse som er bygd for å fungere som en selvstendig enhet. Det er ikke krav om søknad for innvendige bygningsendringer dersom det ikke omfatter tekniske anlegg. Selv om kommunen setter vilkår for en dispensasjon om at kjøkkenet skal fjernes, så er det lite sannsynlig at kommunen har ressurser til å prioritere jevnlig innvendig inspeksjon av eksisterende hytter.

Erfaringen er at det ved generasjonsskifter for eiendommer med to bruksenheter kan komme søknader om deling av eiendommen, noe som seinere fører til søknader om å øke boarealet. Det er derfor prinsipielt uheldig at det blir to fullverdige boenheter på eiendommen. Dette ble ikke tillatt i en tidligere sak i Haustdalen som gjaldt handicaptilpasning.

To fullverdige enheter vil potensielt også kunne øke bruken av området, selv om eiendommen ikke deles.

Både å tillate bygging av ei ny hytte i buffersona til regionalplanen og å tillate to fullverdige boenheter på samme tomt vil ha en sterk negativ presedensvirkning for hele regionalplanområdet. Søknaden vurderes derfor å ikke være i samsvar med nasjonale signaler om en mer restriktiv arealpolitikk.

FORSLAG TIL VEDTAK

Det foreligger nå svært tydelige nasjonale signaler gjennom Stortingsmelding, Kvalitetsnorm-arbeidet og nasjonale retningslinjer om at forholdene for villreinen må bedres, og at en restriktiv arealpolitikk er nødvendig.

Selv om nåværende hytte omgjøres til annek, er nåværende hytte bygd for å fungere som en selvstendig enhet, og vil kunne fungere som sådan i framtida ved f.eks. eierskifte. Nemnda viser til tidligere sak i Haustdalen der to boenheter på samme tomt ikke ble tillatt, selv om det dreide seg om en handicaptilpasning.

Både å tillate bygging av ei ny hytte i buffersona til regionalplanen og å tillate to fullverdige boenheter på samme tomt vil ha en sterk negativ presedensvirkning for hele regionalplanområdet.

Med de skjerpede signalene om en restriktiv arealpolitikk i villreinområdene, kan ikke nemnda se at det foreligger tilstrekkelige fordeler med å innvilge dispensasjon i denne saken for å bygge ei ny hytte. Mulighetene for å utvide eksisterende hytte må i stedet vurderes grundigere.

Villreinnemnda frarår at dispensasjon innvilges, og ber om å få kommunens vedtak tilsendt.